

Program nauczania własnej historii i kultury (wszystkie etapy nauczania przedmiotu)

Dział	Treści kształcenia	Umiejętności/osiągnięcia ucznia
Historia polityczna kraju Kaszubów	1) Przełomowe wydarzenia polityczne w dziejach Kaszub i Kaszubów oraz historyczny i współczesny obszar ich zamieszkania.	<ul style="list-style-type: none"> - potrafi ogólnie przedstawić zagadnienie praojczyzny Słowian; - określa miejsce Kaszubów we wspólnocie słowiańskiej; - potrafi wyjaśnić znaczenie słów Kaszuby/Kaszubi i Pomorze/Pomorzanie; - potrafi przedstawić historyczne i współczesne granice Kaszub; - potrafi przedstawić dzieje polityczne Pomorza na przestrzeni ostatniego tysiąclecia; - przedstawia podstawowe podziały polityczne Pomorza od X do XXI wieku; - potrafi określić przynależność państwową Pomorza Gdańskiego i Pomorza Zachodniego po upadku miejscowych dynastii.
	2) Czasy panowania książąt kaszubskich (pomorskich).	<ul style="list-style-type: none"> - wie, że Kaszubi posiadali własne dynastie książęce; - zna nazwy kaszubskich (pomorskich) dynastii książęcych; - wie, jakie ziemie podlegały ich władzy; - potrafi wymienić wybitniejszych przedstawicieli z dynastii Gryfitów i Subisławiców oraz ich dokonania; - zna miejsca rezydowania i pochówku tych władców.

	<p>3) Losy Kaszubów w XIX-XXI w., procesy świadomościowe i językowe na przestrzeni ostatnich wieków.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - zna przyczyny zaniku kaszubszczyzny na Pomorzu Zachodnim; - potrafi wymienić nazwiska osób zasłużonych dla rozwoju kaszubskiej tożsamości i kultury; - potrafi wymienić najważniejsze kaszubskie organizacje i czasopisma; - potrafi scharakteryzować politykę wobec Kaszubów władz państw, w których mieszkali Kaszubi oraz przedstawić ich postawy w stosunku do tej polityki.
	<p>4) Zabytki (i związane z nimi wydarzenia historyczne) oraz miejsca pamięci na Kaszubach.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - wie, gdzie znajdowały się siedziby władców z dynastii Gryfitów i Subisławiców; - zna miejscu pochówku władców kaszubskich; - wie, w których miejscowościach znajdują się pomniki władców kaszubskich; - zna inne zabytki ważne dla kultury kaszubskiej.
	<p>5) Symbole kaszubskie.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - zna symbole kaszubskie i genezę (godło, herb, flaga, święta); - zna teksty pieśni uważanych za hymny kaszubskie oraz ich autorów; - uzasadnia stołeczny charakter Gdańska.
<p>Przyroda i geografia Kaszub</p>	<p>1) Walory przyrodnicze Kaszub. 2) Położenie geograficzne Kaszub i ich podział administracyjny. 3) Liczebność Kaszubów i problemy związane z tą kwestią.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - zna najważniejsze atrakcje przyrodnicze Kaszub; - lokalizuje swoją miejscowość na mapie Kaszub oraz zna podział administracyjny woj. pomorskiego; - określa granice Kaszub; - zna najważniejsze rzeki, jeziora i wzniesienia współczesnych Kaszub; - zna bajki, baśnie i legendy związane z

		miejszem zamieszkania, najbliższą okolicą oraz terenem całych Kaszub.
Kaszubska kultura	<p>1) Zwyczaje i obrzędy związane z najważniejszymi świętami (Boże Narodzenie, Wielkanoc) oraz inne.</p> <p>2) Wybrane aspekty z kaszubskiej mitologii.</p> <p>3) Tradycyjna i współczesna muzyka kaszubska.</p> <p>4) Muzea i skanseny na Kaszubach i ich funkcje.</p> <p>5) Kaszubski teatr i jego funkcje.</p> <p>5) Filmy o Kaszubach, Kaszubi w filmie.</p>	<p>- zna obrzędy okresu Bożego Narodzenia i Wielkanocy;</p> <p>- umie określić ich symbolikę i znaczenie;</p> <p>- zna inne zwyczaje kaszubskie (np. ścianie kani);</p> <p>- zna postaci z kaszubskiej mitologii;</p> <p>- zna instrumenty ludowe;</p> <p>- potrafi wymienić najważniejsze zespoły muzyczne i nazwiska najwybitniejszych piosenkarzy kaszubskich;</p> <p>- potrafi wymienić najważniejsze muzea na Kaszubach oraz określić ich rolę w kształtowaniu kaszubskiej tożsamości;</p> <p>- potrafi wymienić nazwy teatrów kaszubskich oraz tytuły filmów poświęconych Kaszubom;</p> <p>- zna nazwiska kaszubskich aktorów.</p>

Rozkład materiału nauczania (uproszczony)

Temat	Zagadnienia	Liczba godzin przeznaczonych na realizację tematu
1. Kaszubi we wspólnocie słowiańskiej	<p>1. Pojawienie się Słowian na kartach historii pisanej w VI w.</p> <p>2. Zagadnienie praojczyzny Słowian. Rozprzestrzenienie się Słowian w VI-X w.</p> <p>3. Słowianie dzisiaj – obszar zamieszkiwania.</p> <p>4. Współczesne podziały językowe i etniczne wśród Słowian.</p>	1

2. O nazwie Kaszuby	<ol style="list-style-type: none"> 1. Pojawienie się Kaszubów na Pomorzu. 2. Znaczenie słów Kaszubi/Pomorzanie. 3. Pierwsze wzmianki o Kaszubach. 	1
3. Granice Kaszub na przestrzeni wieków	<ol style="list-style-type: none"> 1. Granice współczesnych Kaszub. 2. Obszar Kaszub pod koniec XIX wieku. 3. Kaszuby w średniowieczu. 4. Przyczyny kurczenia się obszaru zamieszkiwanego przez Kaszubów w ostatnim tysiącleciu. 	1
4. Ojczyzna Kaszubów przed tysiącem lat	<ol style="list-style-type: none"> 1. Losy polityczne Pomorza w X-XII w. 2. Wprowadzenie chrześcijaństwa. Apostołowie Kaszubów. 3. Podział polityczny Pomorza. 	2
5. Państwo Gryfitów – Kaszuby zachodnie	<ol style="list-style-type: none"> 1. Gryfici – ważniejsi przedstawiciele (Warcisław I, Elżbieta (Eliška), Eryk Pomorski, Bogusław X Wielki, Bogusław XIV) i ich dokonania. 2. Granice państwa Gryfitów i jego status prawno-polityczny. 	2
6. Państwo Subisławiców – Kaszuby wschodnie	<ol style="list-style-type: none"> 1. Subisławice – ważniejsi przedstawiciele (Świętopełk Wielki, Mściwoj II) i ich dokonania. 2. Mord w Gąsawie i uniezależnienie się Pomorza Gdańskiego od władców polskich. 3. Układ w Kępnie. 	2
7. Kaszuby wschodnie pod panowaniem krzyżackim	<ol style="list-style-type: none"> 1. Tzw. rzeź Gdańska. 2. Pierwsze wzmianki o Kaszubach na Pomorzu Gdańskim. 3. Kaszubi w bitwie grunwaldzkiej. 4. Rozwój cywilizacyjny Kaszub pod panowaniem krzyżackim. 5. Wojna trzynastoletnia i jej skutki – Kaszuby wschodnie pod panowaniem polskim. 	3
8. Przemiany religijne – podział religijny Kaszub	<ol style="list-style-type: none"> 1. Wprowadzenie reformacji w państwie Gryfitów. 2. Pierwsze druki kaszubskie. 3. Stopniowy zanik kaszubszczyzny w księstwie Gryfitów. 	2

	4. Stosunki religijne na obszarze Kaszub wschodnich.	
9. Kaszubskie odrodzenie w XIX wieku	<ol style="list-style-type: none"> 1. Ziemie kaszubskie pod panowaniem pruskim (niemieckim) – charakterystyka. 2. Florian Ceynowa i jego działalność. 3. Hieronim Derdowski i jego działalność. 4. Początek tzw. kwestii kaszubskiej. 	2
10. Badania kaszuboznawcze w XIX i na początku XX w.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Zainteresowanie Kaszubami w XIX wieku (najważniejsi badacze rosyjscy, niemieccy i polscy). 2. Poglądy badaczy w sprawie języka i narodowości Kaszubów. 	1
11. Ruch młodokaszubski	<ol style="list-style-type: none"> 1. Główni przedstawiciele ruchu młodokaszubskiego. 2. Program ruchu kaszubskiego. 3. „Gryf” – pismo Młodokaszubów. 	1
12. Kaszubi w Polsce międzywojennej	<ol style="list-style-type: none"> 1. Podział Kaszub w wyniku I wojny światowej. 2. Położenie Kaszubów w II RP. 3. Najważniejsze kaszubskie organizacje i czasopisma (Zrzeszenie Regionalne Kaszubów, „Zrzesz Kaszëbskô”, „Kaszuby”, „Klëka”). 4. Najwybitniejsi twórcy kaszubskiej kultury w okresie międzywojennym – Młodokaszubi i Zrzesińcy. 	2
13. Losy Kaszubów w czasie II wojny światowej	<ol style="list-style-type: none"> 1. Polityka niemiecka wobec Kaszubów. 2. TOW „Gryf Pomorski” – działalność. Kaszubi w ruchu oporu. 3. Armia Czerwona na Kaszubach. 4. Powojenna weryfikacja i rehabilitacja ludności kaszubskiej. 5. Miejsca upamiętniające martyrologię Kaszubów. 	3
14. Kaszubi w Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej	<ol style="list-style-type: none"> 1. Państwo polskie wobec Kaszubów. 2. Powstanie „Zrzeszenia Kaszubskiego” i jego działalność. 3. Kurczenie się kaszubskiego obszaru językowego. 	1

15. Kaszubi w III Rzeczypospolitej	<ol style="list-style-type: none"> 1. Udział Kaszubów w przemianach politycznych w latach 80. XX w. 2. Wprowadzenie języka kaszubskiego do szkół. 3. Ustawa o mniejszościach narodowych i etnicznych oraz o języku regionalnym. 4. Media kaszubskie. 	1
16. Kaszubskie symbole	<ol style="list-style-type: none"> 1. Godło, herb i flaga. 2. Kaszubskie hymny – analiza tekstów dwóch pieśni uważanych przez Kaszubów jako ich hymny („Marsz Kaszubski” H. Derdowskiego i „Zemia Rodnô” J. Trepczyka). 3. Gdańsk – stolica Kaszub. 	2
17. Kaszubskie święta	<ol style="list-style-type: none"> 1. Dzień Jedności Kaszubów. 2. Święto Flagi Kaszubskiej. 3. Zjazdy Kaszubów. 	1
18. Geografia Kaszub	<ol style="list-style-type: none"> 1. Położenie geograficzne historycznych Kaszub (od Morza Bałtyckiego po Noteć i od dolnej Wisły po dolną Odrę). 2. Rzeki współczesnych Kaszub. 3. Największe jeziora na Kaszubach. 4. Najwyższe wzniesienia na Kaszubach. 5. Ziemia kaszubska w legendach. 	2
19. Kaszubi w statystyce	<ol style="list-style-type: none"> 1. Podział administracyjny. 2. Liczebność Kaszubów (spisy powszechne) i struktura narodowościowo-etniczna. 3. Struktura osadnicza. 	1
20. Kaszubska przyroda	<ol style="list-style-type: none"> 1. Atrakcje przyrodnicze Kaszub. 	1
21. Mitologia kaszubska	<ol style="list-style-type: none"> 1. Pozostałości dawnych wierzeń pogańskich zachowane w języku kaszubskim i legendach. 2. Bogowie i demony. 	1

22. Kaszubskie zwyczaje i obrzędy	<ol style="list-style-type: none"> 1. Mikołaj na Kaszubach. 2. Obrzędy i zwyczaje Bożonarodzeniowe. 3. Nowy Rok na Kaszubach. 4. Trzej Królowie. 5. Okres Wielkiego Postu. 6. Wielkanoc. 7. Sobótki i ścinanie kani. 	2
23. Twórczość ludowa	<ol style="list-style-type: none"> 1. Haft kaszubski. 1. Rogarstwo. 2. Rzeźba. 3. Malarstwo na szkle. 4. Garncarstwo. 5. Plecionkarstwo. 	1
24. Muzyka	<ol style="list-style-type: none"> 1. Muzyka ludowa i instrumenty ludowe. 2. Pieśni i tańce ludowe. 3. Kaszubskie zespoły folklorystyczne. 4. Muzyka współczesna, najważniejsze zespoły i wykonawcy. 	1
25. Strój kaszubski	<ol style="list-style-type: none"> 1. Elementy tzw. stroju świetlicowego. 	1
26. Muzea na Kaszubach	<ol style="list-style-type: none"> 1. Muzea na terenie na dawnych i obecnych Kaszub. 2. Kaszubskie skanseny. 3. Rola muzeów w zachowaniu tożsamości kaszubskiej. 	1
27. Teatr kaszubski	<ol style="list-style-type: none"> 1. Kaszubski teatr dawniej i dziś. 2. Repertuar teatrów kaszubskich. 	1
28. Kaszubi w kinematografii	<ol style="list-style-type: none"> 1. Filmy fabularne o Kaszubach. 2. Kaszubi w filmie dokumentalnym. 	1